

C/2024/870

6.2.2024

**Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Täiendavad kaalutlused euroala majandus-
poliitika kohta 2023. aastal“**

(omaalgatuslik arvamus)

(C/2024/870)

Raportöör: **Manthos MAVROMMATIS**

Täiskogu otsus	23.3.2023
Õiguslik alus	kodukorra artikli 52 lõige 2 omaalgatuslik arvamus
Vastutav sektsioon	majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	5.10.2023
Vastuvõtmine täiskogus	25.10.2023
Täiskogu istungjärk nr	582
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	117/0/0

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee soovib Euroopa Keskpanga rahapoliitikat pidevalt kohandada majandusandmetele, et saavutada keskpikas perspektiivis kindlal alusel inflatsioonieesmärk 2 %, samal ajal vältides liiga piiravaid meetmeid. Liiga piirav rahapoliitika toob paratamatult kaasa negatiivseid tagajärgi nii kodumajapidamistele kui ka ettevõtjatele, kahjustades laenude kestlikkust, vähendades juurdepääsu krediidile ja takistades investeringuid kliimamuutuste vastu võitlemiseks.

1.2. Praeguses majandusolukorras on eriti soovitatav, kui EKP kasutaks ettevaatlikku lähenemisviisi, sest majanduskasv on aeglustunud ja mitmes liikmesriigis on majanduslanguse oht. Prognoosid EKP kõige sobivama poliitilise suuna kohta on siiski väga keerulised, sest nüüd on tarvis leida tasakaal püsivalt kõrge inflatsiooni vähendamise ja ähvardava majanduslanguse vältimise vahel, samas kui olulistes poliitikavaldkondades valitseb endiselt suur ebakindlus.

1.3. Komitee toetab komisjoni ettepanekut, et euroala riigid kooskõlastaksid oma eelarvepoliitika EKP rahapoliitikaga, et jõuda rahapoliitikani, mis suudab inflatsiooni tõhusalt ohjeldada ühtse lähenemisviisi raames.

1.4. Energia valdkonnas juhib komitee tähelepanu siiani püsinud ebakindlusele geopoliitiliste ja energiavarustusega seotud riskide osas, kusjuures hinnad on ajalooliselt kõrged, kuigi on varasemast tasakaalustatumad. Seetõttu peaks EL hoogustama liikumist energiavarustuse mitmekesistamise suunas.

1.5. Komitee on mures kõrge inflatsiooni pärast, mis ulatub 2023. aastal eeldatavasti 5,6 %ni, ja eelkõige inflatsiooni pärast toiduainesektoris, kus konkurents mõnes liikmesriigis ei tundu piisavalt jõulisena.

1.6. Komitee märgib, et komisjoni poolt juba kavandatud riigiabi käsitlevate ajutiste raamistike järkjärguline kaotamine peaks viima sihipärasemate meetmeteni koos parandatud ülesehituse, tõhususe ja taskukohasusega, et säilitada siseturu konsolideerimine, võttes arvesse liikmesriikide erinevat suutlikkust riigiabi andmiseks.

1.7. Komitee võtab teadmiseks majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta, milles märgitakse, et praeguses olukorras „suurendaks nõudluse toetamisele suunatud laiapõhjaline ekspansioonivne eelarvepoliitika veelgi inflatsioonisurvet“. Seetõttu peaks eelarvepoliitika olema liikmesriigiti asjakohaselt diferentseeritud, võttes arvesse nende valitsemissektori rahanduse erinevat olukorda.

1.8. Komitee märgib, et tuleb võtta sihipäraseid eelarvemeetmeid haavatavate inimeste//elanikkonnarühmade ja ettevõtete toetamiseks, et eelkõige kaitsta töökohti ja inimkapitali, säilitades samas hinnasignaaliid ja pakkudes stiimuleid energiatarbimise vähendamiseks. Samuti tuleks nõuetekohaselt toetada teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni tehtavate investeeringute piisavat taset, et suurendada tootlikkust ja edendada reaalmajanduse kasvu ning säilitada konkurentsivõime.

1.9. Komitee kiidab heaks komisjoni seadusandlikud ettepanekud ELi majanduse juhtimise reformimiseks esimest korda pärast finantskriisi, märkides, et reformitud raamistiku edukaks toimimiseks on otsustava tähtsusega liikmesriikide izevastutus protsessi eest ja uute eeskirjade tõhusus.

1.10. Komitee peab tervitatavaks tööturu suhtelist vastupanuvõimet, mida näitavad kõige värskemad andmed, kuigi noorte töötus on mitmes liikmesriigis märkimisväärselt kõrge ja reaalpalgad seisavad silmitsi tõsise survega. Nagu EKP märkis, peaks nominaalpalk praeguses pingelises tööturuolukorras tõusma, et reaalpalk saaks taastada osa oma ostujõust.

1.11. Võttes arvesse püsivat inflatsiooni ja selle negatiivset mõju reaalpalkadele, leiab komitee, et sotsiaalpartnerid ja valitsused peaksid pidama läbirääkimisi ja leppima kokku rahvatulu lepingutes, et vähendada inflatsiooni ilma investeeringuid ja majanduskasvu kahjustamata. Nende lepingutega peaksid kaasnema sihipärasead meetmed haavatavate elanikkonnarühmade toetamiseks.

1.12. Komitee on veendunud, et taaste- ja vastupidavusrahastu tõhus rakendamine on ülejäänud perioodil jätkuvalt otsustava tähtsusega, ning nõuab rahastatud projektide mõju põhjalikku hindamist, et tagada nende kooskõla pikaajaliste eesmärkidega ning tegelik suutlikkus aidata kaasa taastumisele ja vastupanuvõimele.

1.13. Lisaks julgustab komitee nii EKPd kui ka riikide valitsusi võtma kasutusele alternatiivseid toetusmeetmeid ja asjakohaseid algatusi peale intressimäärade muutmise, et viia inflatsioon võimalikult kiiresti langusesse, võttes eelkõige arvesse, et mõned peamised inflatsiooni põhjustajad on olulised moonutused ja häired pakkumise poolel.

1.14. Komitee väljendab muret euroala majanduse olukorra üle pärast septembris toimunud EKP intressimäärade tõstmist, juhtides tähelepanu sellele, et praegustele majanduse põhinäitajatele tuginedes tuleks edasist tõusu vältida. Nüüd on kõigi poliitikakujundajate ülesanne otsustada, kui kiiresti on võimalik intressimäärasid alandada.

2. Kontekst ja taust

2.1. Euroopa majandus kasvab mõõdukalt. Madalamad energiahinnad (välja arvatud nafta puhul), tarneahela piirangute leevendamine ja tugev tööturg on 2023. aasta esimeses kvartalis toetanud mõõdukat majanduskasvu, vältides majanduslangust. Kõige uuemate majandusandmete põhjal näib siiski, et majanduslanguse tõenäosus on suurenenud.

2.2. Euroopa Komisjoni suvise majandusprognoosi kohaselt korrigeeriti ELi majanduse kasvuväljavaade 2023. aastal allapoole 0,8 %-ni (1,0 % kevade vaheprognoosis) ja 2024. aastal 1,4 %-ni (1,7 % kevadel). Langustrendid on euroalal sarnased: nüüd oodatakse SKP kasvu vastavalt 0,8 % ja 1,3 % 2023. ja 2024. aastal.

2.3. Inflatsiooni puhul on prognoosiperioodil oodata jätkuvat langust, ulatudes euroalal eeldatavasti 2023. aastal 5,6 % ja 2024. aastal 2,9 %-i, mis nõuab EKP-lt asjakohaseid rahapoliitika meetmeid. Kuna inflatsioon on endiselt kõrge, mis tekitab muret eelkõige seoses toiduainesektoriga, kus konkurents mõnes liikmesriigis ei tundu alati piisavalt jõulisena, karmistatakse rahastamistingimusi veelgi. Kuigi eeldatakse, et EKP ja teised keskpangad lähenevad suhteliselt kiiresti intressimäärade tõusutsükli lõpule, võivad hiljutised kõikumised USA ja Šveitsi finantssektoris tõenäoliselt mõjutada nii kulusid kui ka krediidile juurdepääsu.

2.4. Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja negatiivne mõju energiaarvetele kogu ELis on osutunud esialgu prognoositust vähem häirivaks tänu leelele talvele koos energiavarustuse kiire mitmekesistamisega ja gaasitarbimise märkimisväärsel vähenemisega, mis tõi kaasa madalamad hinnad.

2.5. Nagu komisjoni kevadises majandusprognoosis märgiti, tõi tugev nominaalkasv ja pandeemiaga seotud meetmete lõpule jõudmine kaasa ELi valitsemissektori kogupuudujäägi vähenemise 3,4 %-le SKPst 2022. aastal, kuigi nende programmide järkjärguline lõpetamine mõjutas konkreetselt elanikkonna nõrgemaid grupe.

2.6. Dünaamiline tööturg aitab suurendada ELi majanduse vastupanuvõimet: ELi töötuse määr oli 2023. aasta märtsis rekordiliselt madal (6,0 %), millele lisandub suur tööturul osalemise ja tööhõivemäär. Samal ajal on tööjõupuudus siiski püsiv, eriti kõrge kvalifikatsiooniga töötajate puhul. Sellest hoolimata on noorte töötus mitmes liikmesriigis endiselt märkimisväärselt kõrge ja reaalpalgad seisavad kõrge inflatsiooni tõttu silmitsi tõsise survega.

2.7. Eeldatavasti reageerib ELi tööturg majanduskasvu aeglasemale tempole vaid vähesel määral. Prognoositakse, et tööhõive kasv on sel aastal 0,5 %, enne kui see 2024. aastal 0,4 %-ni väheneb. Töötuse määr peaks prognooside kohaselt jääma veidi üle 6 %.

2.8. Oma hiljutises arvamuses ⁽¹⁾ võttis komitee seisukoha euroalal rakendatava majanduspoliitika kohta. Arvamus tugineb eelmisele arvamusele, ajakohastades komitee seisukohta viimaste arengute ja andmete põhjal.

3. Üldised ja konkreetsete märkused

3.1. Komitee märgib, et septembris toimunud kohtumisel tõstis EKP hoiuste intressimäärasid 25 baaspunkti võrra 4 %ni, saavutades kõigi aegade kõrgeima taseme. EKP, kes oli juba kärpinud järgmise kolme aasta majanduskasvu prognoose pärast juulikuu koosolekut, hoiatas, et EKP nõukogu on kindlalt otsustanud tagada, et inflatsioon laskuks mõistliku aja jooksul oma keskpika perspektiivi 2 % eesmärgini.

3.2. Kuna inflatsiooni püsimise tõttu võivad intressimäärad olla pikema aja jooksul oodatust kõrgemad, soovib komitee rahapoliitikat majandusandmetega pidevalt kohandada, et saavutada EKP inflatsiooniesmärk 2 % kindlal alusel, hoides samal ajal kärpeme ohtu kontrolli all. Kärped võivad kaasa tuua negatiivseid tagajärgi nii kodumajapidamistele kui ka ettevõtjatele, kahjustades laenude kestlikkust (rohkem viivislaene), vähendades juurdepääsu krediidile (eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks) ja takistades investeringuid kliimamuutuste vastu võitlemiseks.

3.3. Praeguses majandusolukorras on eriti soovitatav kasutada ettevaatlikku lähenemisviisi, sest majanduskasv on vähenenud ja mitmes liikmesriigis on majanduslanguse oht. Sellegipoolest on prognoosid EKP parima poliitilise suuna kohta väga keerulised, sest üha enam on vaja leida tasakaal püsivalt kõrge inflatsiooni vähendamise ja eelseisva majanduslanguse vältimise vahel, samas kui olulistest poliitikavaldkondades valitseb endiselt suur ebakindlus.

3.4. Nagu on märgitud eelmises arvamuses, ⁽²⁾ toetab komitee komisjoni ettepanekut, et euroala riigid kooskõlastaksid oma eelarvepoliitika EKP rahapoliitikaga. Sellega seoses on koordineerimine oluline, et toetada rahapoliitikat, mis suudab inflatsiooni ühtse lähenemisviisi raames tõhusalt tasandada, eriti arvestades, et praegune inflatsioon on osaliselt tingitud olulistest moonutustest ja häiretest pakkumise poolel.

3.5. Energiahindade valdkonnas juhib komitee tähelepanu siiani püsinud ebakindlusele geopoliitiliste ja energiavarustusega seotud riskide osas, kusjuures hinnad on ajalooliselt kõrged, kuigi on varasemast tasakaalustatumad. Seetõttu peaks EL hoogustama liikumist energiavarustuse laiema mitmekesistamise suunas ja vähendama sõltuvust imporditud fossiilkütustest juba algatatud rohepöörde protsessi raames.

3.6. Komitee märgib, et komisjon leevendas riigiabi eeskirju ajutise kriisi- ja üleminekuraamistiku kaudu, et tulla muu hulgas toime hinnatõusudega energiasektoris pärast sissetungi Ukrainasse. Sellised meetmed suutsid raskuste ajal ettevõtteid ja eriti VKEsid nõuetekohaselt toetada. Siiski väärub märkimist, et liikmesriikide suutlikkus anda riigiabi erineb riigiti märkimisväärselt ja on viimastel aastatel osutunud diferentseerituks, mis võib kahjustada siseturu konsolideerimist, kuna mõnel liikmesriigil on rohkem rahalisi vahendeid ja suutlikkust selliseid vahendeid kasutada kui teistel. Komisjoni poolt juba kavandatud ajutise raamistiku järkjärguline kaotamine peaks seega viima sihipärasemate meetmeteni, mida iseloomustab parandatud ülesehitus, tõhusus ja taskukohasus.

⁽¹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Soovitus: nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta“ (COM(2022) 782 final) (ELT C 140, 21.4.2023, lk 58).

⁽²⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Soovitus: nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta“ (COM(2022) 782 final) (ELT C 140, 21.4.2023, lk 58).

3.7. Komitee võtab teadmiseks majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta, ⁽³⁾ milles märgitakse, et praeguses olukorras „suurendaks nõudluse toetamisele suunatud laiapõhjaline ekspansiivne eelarvepoliitika veelgi inflatsioonisurvet“. Seetõttu peaks eelarvepoliitika olema liikmesriigiti asjakohaselt diferentseeritud, võttes arvesse valitsemissektorite rahanduse erinevat olukorda. Sellega seoses toetab eelarve vastutustundlik konsolideerimine rahapoliitikat, võimaldades EKP-l kiirendada intressimäärade alandamise protsessi.

3.8. Samal ajal tuleb võtta sihipäraseid ja ajutisi eelarvemeetmeid haavatavate inimeste ja ettevõtete toetamiseks, eelkõige selleks, et kaitsta töökohti ja inimkapitali, säilitades samas hinnasignaale ja pakkudes stiimuleid energiatarbimise vähendamiseks. Samuti tuleks nõuetekohaselt toetada teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni tehtavate investeeringute sobivat taset, et suurendada tootlikkust, edendada reaalmajanduse kasvu ja säilitada konkurentsivõime. Sellega seoses on äärmiselt oluline poliitiliste meetmete tihe koordineerimine liikmesriikide vahel.

3.9. Komitee kiidab heaks komisjoni seadusandlikud ettepanekud ⁽⁴⁾ ELi majanduse juhtimise reformimiseks esimest korda pärast finantskriisi. Uute eeskirjade eesmärk on tugevdada valitsemissektori võla kestlikkust, edendades reformide ja investeeringute kaudu kestlikku ja kaasavat majanduskasvu kõigis liikmesriikides. Komitee märgib, et reformitud raamistiku edukaks toimimiseks on otsustava tähtsusega liikmesriikide isevastutus protsessi eest, nende pühendumine ja uute eeskirjade tõhusus.

3.10. Komitee tunnustab komisjoni kavatsust säilitada eelarvepuudujäägi ja SKP suhte kontrollväärtused 3 % ja võla/SKP suhe 60 %, kuid rõhutab, et eelarvestruktuuri kavades tuleb tagada, et võla suhe SKPsse väheneb või püsib mõistlikul tasemel. Samuti toetatakse komisjoni keskendumist esmastele netokuludele kui uue majanduse juhtimise peamisele hindamisparameetritele ⁽⁵⁾. Samal ajal on komitee mures, et avaliku sektori investeeringud võivad olla uues raamistikus liiga piiratud. Seepärast nõuab komitee võimalust seada esikohale avaliku sektori investeeringud, mis on suunatud rohe- ja digipöördele ning kaitsevaldkonnale.

3.11. Komitee seisukoht Euroopa Komisjoni ettepaneku kohta majanduse juhtimise teemal kajastub komitee vastavas arvamuses, ⁽⁶⁾ milles tervitatakse diferentseeritud riiklike kavade kehtestamist, et tagada riikide rahanduse jätkusuutlikkus fiskaal- ja struktuurikavade kaudu, mis põhinevad Euroopa Liidu ja riiklike ametiasutuste vahel kokku lepitud kompromissidel. Komitee leiab, et riikide isevastutus nende kohustuste täitmisel ELi majanduse juhtimise demokraatlikuma mõistmise osana nõuab riikide parlamentide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suuremat kaasamist, samuti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemist ametlikes konsultatsiooniprotsessides.

3.12. Komitee kiidab heaks tööturu suhtelise vastupanuvõime, mida näitavad kõige värskemad andmed, rõhutades samal ajal oma muret suurte raskuste pärast, millega ettevõtted kvalifitseeritud töötajate värbamisel silmitsi seisavad ⁽⁷⁾. Sellega seoses rõhutab komitee, kui oluline on kiiresti rakendada soovitusi, mis on esitatud Euroopa tööhõive ja sotsiaalarengu aruandes tööjõupuuduse ja oskuste nappuse kõrvaldamise kohta ELis ⁽⁸⁾.

⁽³⁾ 2023. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta, 6. jaanuar 2023.

⁽⁴⁾ Uued tulevikukindlad majanduse juhtimise eeskirjad.

⁽⁵⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpankale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Teatis ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta““ (COM(2022) 583 final) (ELT C 146, 27.4.2023, lk 53).

⁽⁶⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemadel „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelvalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97“ (COM(2023) 240 final – 2023/0138 (COD)), „Ettepanek: nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta“ (COM(2023) 241 final – 2023/0137 (CNS)) ja „Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta“ (COM(2023) 242 final – 2023/0136 (NLE)) (ELT C, C/2023/880, 08.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj>).

⁽⁷⁾ „Survey on the access to finance of enterprises (SAFE)“ .

⁽⁸⁾ „Commission report finds labour and skills shortages persist and looks at possible ways to tackle them“.

3.13. Võttes arvesse püsivat inflatsiooni ja selle negatiivset mõju reaalpalkadele, leiab komitee, et sotsiaalpartnerid ja valitsused peaksid pidama läbirääkimisi ja leppima kokku rahvatulu lepingutes, et vähendada inflatsiooni ilma investeeringuid ja majanduskasvu kahjustamata. Nende lepingutega peaksid kaasnema sihipärased meetmed haavatavate elanikkonnarühmade toetamiseks⁽⁹⁾.

3.14. Nagu eespool märgitud,⁽¹⁰⁾ on tungival soovitatav rakendada kõigis liikmesriikides kiiresti miinimumpalga direktiivi, et saavutada tugev ja õiglane tööturg, säilitades palkade ostujõu kõrge inflatsiooni keerulistel aegadel. Liikmesriikide tõhusad ja sihipärased meetmed direktiivi rakendamisel on sellega seoses üliolulised ja võivad viia suurema lähenemiseni kogu ELis.

3.15. Komitee leiab, et hiljutine pangakriis USAs ja Credit Suisse'i juhtum Euroopas rõhutavad, kui oluline on kiirus kriisi levimise ning investorite ja hoiustajate usalduse kaotuse ohu piiramisel pangakriiside korral. Esile kerkis ka vajadus paindlikkuse järele, et töötada iga juhtumi puhul välja eraldi lahendused. Nagu eelmises arvamuses⁽¹¹⁾ märgitud, hindab komitee seega komisjoni hiljutist ulatuslikku algatust täiendada pankade kriisiohje ja hoiuete tagamise (CMDI) õigusraamistikku, kuna pangandusliidu edendamine on oluline samm Euroopa ühtse turu tugevdamiseks maksumaksjate ja ettevõtjate huvides. Mõned tõsised probleemid tulenevad siiski sellest, et EKP ei teosta järelevalvet ELi pangandussüsteemi oluliste osade üle. Seda võiks vähemalt osaliselt lahendada CMDI õigusraamistiku kiire heakskiitmise ja rakendamisega.

3.16. Taaste- ja vastupidavusraha rakendamine on hästi edenenud ja on väga oluline, et liikmesriigid kasutaksid olemasolevaid vahendeid tõhusalt oma majanduse parandamiseks, pidades silmas tulevase väljakutseid. Taaste- ja vastupidavusraha tõhus rakendamine on allesjäänud perioodi jooksul jätkuvalt otsustava tähtsusega. Rahastatud projektide mõju tuleb põhjalikult hinnata, et tagada nende kooskõla pikaajaliste eesmärkidega ning tegelik suutlikkus aidata kaasa taastumisele ja vastupanuvõimele.

3.17. Komitee väljendab heameelt EKP ja komisjoni ühiste jõupingutuste üle digitaalse euro kasutuselevõtuks, mis päädisid digitaalse euro paketi avaldamisega 28. juunil 2023⁽¹²⁾. Selline kaugeleulatuv ja keeruline eesmärk nagu digitaalne euro võiks kooskõlas tehnoloogia arenguga võimaldada ühisraha ajakohastamist ning tuua potentsiaalset kasu kodanikele ja ettevõtjatele kogu ELis.

3.18. Euroopa majandus seisab silmitsi paljude probleemidega, mis on seotud praeguse ülemaailmse majanduskasvu aeglustumise, valitsemissektori kõrge võlatasemega mõnedes riikides, kõrge inflatsiooni ja kliimamuutustega. Sellega seoses juhib komitee tähelepanu sellele, et vaja on kõigi otsustajate koordineeritud jõupingutusi ja asjaomaste sidusrühmade kaasamist majanduspoliitikaga seotud otsustusprotsessi.

4. Uusimad arengud

4.1. 14. septembril tõstis EKP kümnendat korda oma baasintressimäära 25 baaspunkti võrra nii, et hoiustamise püsivõimaluse intressimäär tõusis 4 %-ni, mis on kõigi aegade kõrgeim näitaja. EKP viitas ka sellele, et see tõstmine võib olla viimane. Komitee väljendab muret euroala majanduse olukorra pärast, kuna see viimane intressitõus koos eelmistega kahjustab juba nüüd ja hakkab ka tulevikus kahjustama euroala nõrku kasvuväljavaateid, mis võib halvima stsenaariumi korral põhjustada stagflatsiooni.

⁽⁹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Lisakaalutlused 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi kohta“ (ELT C, C/2024/871, 6.2.2024, ELI: <https://data.europa.eu/eli/C/2024/871/oj>).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Soovitus: nõukogu soovitus euroala majanduspoliitika kohta“ (COM(2022) 782 final) (ELT C 140, 21.4.2023, lk 58).

⁽¹¹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemadel „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpannale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pangandusliidu väljakujundamisele kaasa aitava kriisiohje- ja hoiusekindlustusraamistiku läbivaatamise kohta“ (COM(2023)225 final), „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 806/2014 seoses varajase sekkumise meetmete, kriisilahenduste eeltingimuste ja kriisilahenduse meetmete rahastamisega“ (COM(2023) 226 final – 2023/0111 (COD)), „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2014/59/EL seoses varajase sekkumise meetmete, kriisilahenduse eeltingimuste ja kriisilahenduse meetmete rahastamisega“ (COM(2023) 227 final – 2023/0112 (COD)) ja „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2014/59/EL ja määrust (EL) nr 806/2014 seoses omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõude teatavate aspektidega“ (COM(2023) 229 final – 2023/0113 (ELT C 349, 29.9.2023, lk 161)).

⁽¹²⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Digieuro ning euro pangatähtede ja müntide seadusliku maksevahendi staatuse ulatus ja mõju“ (ettevalmistav arvamus eesistujariigi Hispaania taotlusel) (ELT C, C/2023/860, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/860/oj>).

4.2. Komitee märgib murega, et kümme järjestikust intressitõusu on mõnes liikmesriigis juba põhjustanud majanduslanguse ning et see võib kiiresti suruda rohkem liikmesriike ja isegi kogu euroala majanduslangusse.

4.3. Komitee loodab, et EKP presidendi viide sellele, et intressimäärad võivad olla jõudnud oma tippu, vastab tõele. Teisest küljest kardab komitee, et intressimäärad võivad jääda pikaks ajaks kõrgeks, et edukalt võidelda inflatsiooni vastu. Praegu on kõigi poliitikakujundajate tõeline väljakutse määrata kindlaks, kui kiiresti on võimalik intressimäärasid alandada, et vältida praeguse surve süvenemist majandusele.

4.4. Komitee tunnistab, et inflatsioon jääb eeldatavasti kõrgeks ja et sellega tuleb tegeleda võimalikult kiiresti. Alles peale seda saab lühikeses perspektiivis intressimäärasid vähendada, et säilitada nii ettevõtete kui ka kodumajapidamiste toimetulek. Lisaks julgustab komitee nii EKPD kui ka riikide valitsusi võtma kasutusele alternatiivseid toetusmeetmeid ja asjakohaseid algatusi peale intressimäärade muutmise, et viia inflatsioon lähitulevikus langusesse, võttes eelkõige arvesse, et mõned peamised inflatsiooni põhjustajad on olulised moonutused ja häired pakkumise poolel.

4.5. Lõpetuseks väljendab komitee muret euroala majanduse olukorra üle pärast septembris toimunud EKP intressimäärade tõstmist, juhtides tähelepanu sellele, et praegustele majanduse põhinäitajatele tuginedes tuleks vältida edasist tõusu.

Brüssel, 25. oktoober 2023

*Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president*

Oliver RÖPKE